

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства фінансів України
«Про затвердження Порядку виконання митних формальностей під час
застосування транзитних спрощень «статус авторизованого
вантажовідправника МДП» та «статус авторизованого вантажоодержувача
МДП» та внесення змін до деяких нормативно-правових актів
Міністерства фінансів України»

1. Мета

Проект наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей під час застосування транзитних спрощень «статус авторизованого вантажовідправника МДП» та «статус авторизованого вантажоодержувача МДП» та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України» (далі – проєкт наказу) розроблено з метою реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП) 1975 року (далі – Конвенція МДП), Митного кодексу України (далі – Кодекс) та запровадження міжнародної практики використання транзитних спрощень «authorized consignor TIR» та «authorized consignee TIR» при автомобільних перевезеннях митних вантажів за процедурою МДП, що сприятиме пришвидшенню виконання митних формальностей та процедур і скороченню витрат суб'єктів підприємницької діяльності (перевізників та декларантів), пов'язаних із проходженням митних формальностей при відправленні або одержанні міжнародних вантажів.

Статтею 49 Конвенції МДП встановлено, що її положення «не перешкоджають наданню більших пільг, що Договірні Сторони надають чи побажають надати або в односторонньому порядку, або на підставі двосторонніх або багатосторонніх угод, за умови, що такі пільги не перешкоджатимуть застосуванню положень цієї Конвенції, зокрема, операціям МДП».

Нормою статті 19 Конвенції МДП передбачено можливість залучення до накладення митних пломб на вантажні відділення автомобільних транспортних засобів осіб, належним чином уповноважених митними органами.

Прикладом реалізації в європейському законодавстві «надання більших пільг» або «спрощень» є стаття 230 Митного кодексу Європейського Союзу, якою передбачено, що митниця може уповноважити особу – авторизованого вантажоодержувача отримати товари, що перевозяться відповідно до Конвенції МДП, у місці, зазначеному в дозволі, наданому йому митницею, і пройти процедуру МДП у спрощений спосіб.

Статтею 80 глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), зазначено, що Сторони зміцнюють співробітництво з метою забезпечення виконання цілей цієї глави, досягаючи обґрунтованого балансу між спрощенням і сприянням торгівлі та ефективним контролем і безпекою.

Відповідно до статті 84 Угоди про асоціацію Україна взяла на себе зобов'язання щодо поступового наближення національного законодавства до

митного законодавства ЄС, як це визначено у стандартах ЄС і міжнародних стандартах, яке здійснюється згідно з Додатком XV до цієї Угоди.

23 червня 2022 року Європейська рада ухвалила рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі, що покладає додаткові зобов'язання щодо виконання вимог з адаптації законодавства України до права ЄС.

Черговим кроком адаптації українського законодавства до європейського є прийняття Закону України від 13 липня 2023 року № 3229-ІХ «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу» (далі – Закон № 3229).

З набуттям чинності цим Законом в Кодексі з'явилися новації, які стосуються спрощень при виконанні транзитних перевезень товарів під митним контролем. Статтею 91¹ Митного кодексу України запроваджено транзитні спрощення «статус авторизованого вантажовідправника МДП» та «статус авторизованого вантажоодержувача МДП».

До запровадження в Україні таких новацій транспортний засіб з товарами та книжкою МДП, за якою здійснюється перевезення, необхідно було обов'язково пред'являти митниці в місці доставки товарів або іншій зоні митного контролю. У більшості випадків такі місця пред'явлення знаходяться на певній відстані від складських об'єктів відправників або одержувачів, що передбачало для них зайві матеріальні та часові витрати на додаткові логістичні операції.

Отримання відповідного статусу дає змогу підприємству-відправнику / одержувачу не пред'являти товари та книжку МДП митному органу для виконання митних формальностей, пов'язаних із перевезеннями товарів на умовах Конвенції МДП. Для підприємств-спрощенців необхідні митні формальності, пов'язані із митним оформленням, виконуються на території авторизованих митними органами об'єктів таких підприємств, що суттєво скорочує витрати підприємств на транспортні операції та прискорює виконання зовнішньо-економічних операцій.

Також більшість контрольних функцій – митних формальностей, які виконувались посадовими особами митного органу на авторизованих об'єктах, будуть виконуватись працівниками авторизованих відправників / одержувачів, оскільки Кодексом передбачено, що товари та книжка МДП митному органу не пред'являються.

Водночас, враховуючи зазначені в статті 49 Конвенції МДП вимоги щодо можливості надання пільг на рівні національного законодавства, які не повинні перешкоджати застосуванню положень цієї Конвенції, Україні необхідно забезпечити застосування Конвенції МДП відповідно до її головної ідеї, сформованої в 5, 12, 19 та 23 статтях, – «опломбовані транспортні засоби з товарами, як правило, не оглядаються проміжними (прикордонними) митницями на всьому шляху перевезення між різними країнами, оскільки митниці довіряють першій митниці відправлення, яка зробила все можливе, щоб переконатись у

відсутності у вантажному відділенні незаконних вантажів та надійно опломбувала транспорт».

У пояснювальній записці 0.19 до статті 19 Конвенції МДП, наведеній у Довіднику з Конвенції МДП (Одинадцятьте переглянуте видання 2018 року, видане Європейською економічною комісією при Організації об'єднаних націй), зазначається, що обов'язок митниці місця відправлення упевнитися в точності вантажного маніфесту передбачає необхідність перевірки принаймні відповідності відомостей у вантажному маніфесті відомостям, що містяться в експортних документах і транспортних або інших торговельних документах, що стосуються цього вантажу; митниця місця відправлення може також у разі необхідності провести огляд вантажу. Митниця місця відправлення повинна також до накладення печаток і пломб перевірити стан дорожнього транспортного засобу або контейнера, а щодо тентових транспортних засобів або контейнерів перевірити стан полотнища тенту і його кріплень, оскільки відомості про це не включені до свідоцтва про допущення (ECE/TRANS/17/Amend.21, набула чинності 12 травня 2002 року).

Метою запропонованого проекту наказу є встановлення дієвого порядку виконання митних формальностей, пов'язаних із початком, припиненням та завершенням операції МДП на авторизованих об'єктах підприємств, які отримали право на застосування транзитних спрощень «статус авторизованого вантажовідправника МДП» або «статус авторизованого вантажоодержувача МДП», визначення послідовності дій представників перевізника, одержувача, відправника та посадових осіб митних органів, забезпечення виконання митних формальностей за умов, які покликані максимально запобігти використанню довіри до процедури МДП як прикриття для незаконних транскордонних перевезень із застосуванням книжки МДП заборонених, небезпечних товарів та товарів, які потребують особливого контролю.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект наказу розроблено з метою виконання вимог статті 49 Конвенції МДП та частини п'ятої статті 91¹ Кодексу.

Законом № 3229, зокрема, Кодекс доповнено новою статтею 91¹ «Транзитні спрощення».

Частиною п'ятою цієї статті передбачено, що порядок виконання митних формальностей під час застосування транзитних спрощень визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Проект наказу спрямовано на встановлення порядку виконання зазначених митних формальностей, без якого не зможуть бути фактично реалізовані права підприємств, які отримують статус авторизованого вантажовідправника МДП або авторизованого вантажоодержувача МДП, не зможуть бути практично започатковані транзитні спрощення перевезень товарів на умовах Конвенції МДП, що спричинить негативний вплив на виконання міжнародних перевезень.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом наказу запропоновано визначити особливості виконання митних формальностей під час застосування транзитних спрощень «статус авторизованого вантажоодержувача МДП» та «статус авторизованого вантажовідправника МДП», а саме: визначити застереження застосування, виконавців (перевізник, авторизований вантажоодержувач / вантажовідправник, митний орган), послідовність їх дій, строки виконання митних формальностей та закріплення результатів їх виконання, способи взаємозв'язків між виконавцями, зокрема зазначається про відповідність структури, форматів електронних повідомлень та їх реєстрацію.

Проєктом наказу передбачено також визначити умови, які забезпечують виконання митних формальностей: строк перебування товарів та транспортних засобів комерційного призначення на авторизованому об'єкті підприємства, забезпечення такого авторизованого об'єкта розвантажувально-навантажувальною технікою та оглядовими місцями (оглядовими майданчиками, боксами, складськими приміщеннями тощо), облаштування таких місць технічними засобами, необхідними для проведення митного огляду.

Проєкт наказу визначає вимоги до засобів ідентифікації, які застосовуються при виконанні митних формальностей: печатки авторизованого вантажовідправника МДП та пломб спеціального типу.

4. Правові аспекти

Митний кодекс України;

Закон України від 13 липня 2023 року № 3229-ІХ «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу»;

Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) 1975 року.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту наказу не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевого бюджетів України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудої сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проєкт наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проєкт акта потребує погодження з Міністерством цифрової трансформації України, Державною регуляторною службою України та Державною митною службою України.

Проект акта підлягає державній реєстрації в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

Проект наказу містить норми, які стосуються зобов'язань України.

Проект наказу не містить норм, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

У проекті наказу відсутні положення, які порушують принципи забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проекті наказу відсутні положення, які містять ознаки дискримінації чи які створюють підстави для дискримінації.

У проекті наказу відсутні положення, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією.

Проект наказу не потребує проведення громадської антикорупційної та громадської антидискримінаційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта забезпечить:

можливість використання транзитних спрощень «статус авторизованого вантажовідправника МДП» та/або «статус авторизованого вантажоодержувача МДП»;

скорочення кількості логістичних операцій, що підвищить конкурентоздатність національних перевізників та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на ринку міжнародних перевезень;

стимулювання національних підприємств до подальшого здійснення підприємницької діяльності без порушень законодавства;

скорочення часових та фінансових витрат при виконанні митних формальностей для підприємств одержувачів, відправників, перевізників та митних органів.

Міністр фінансів України

_____ 2024 р.

Сергій МАРЧЕНКО